

## FITS 1 hankeryhmän kokous

**Aika:** Perjantai 16.1.2004 klo 9.30 – n. 12:00

**Paikka:** Liikenne- ja viestintäministeriö, kokoushuone LINKKI, Etelä-Esplanadi 18, 5. kerros

**Läsnä:**

Seppo Öörni, pj	LVM
Maritta Polvinen	Tiehallinto
Jani Granqvist	VTT
Jarmo Alanen	VTT
Jukka Räsänen	VTT
Tapani Virtanen	Tietoenator
Jussi Kiuru	Tieliikelaitos
Risto Murto	Tieliikelaitos
Jukka Lähesmaa	Sysopen
Jouni Salakka	Taksiliitto
Juhani Bäckström	Viatek
Rolf Bäckström	Merenkululaitos
Markus Väyrynen, siht.	Sito-konsultit Oy

### 1. Avaus ja asialistan tarkistus

Seppo Öörni avasi kokouksen.

### 2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

### 3. Hankkeiden tilannekatsaus

#### *EN 13149 -standardin sovellusohje*

Jarmo Alanen esitteli hanketta. EN 13149 -standardi on spesifikaatio ajoneuvon sisäiselle tiedonsiirtoväylälle. Standardi on tärkeä paitsi joukkoliikenneajoneuvon operaattorilaitteiden väliselle tiedonsiirrolle, myös kaikille telematiikkaratkaisuille. Nyt valmistunut sovellusohje on laadittu, jotta suomalaiset liikennöitsijät ja laitevalmistajat kykenisivät tehokkaasti hyödyntämään standardia. Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa pohditaan suosituksia jatkotoimenpiteistä liittyen ohjeen markkinointiin ja sen hyödynnettävyyteen.

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 1.

#### *Häiriönhallinnan Digiroad -pilotti*

Palvelupilotti antaa yleisen mallin Digiroadia hyödyntävän palvelujärjestelmän suunnitteluun ja toteutukseen sekä käytännön kokemuksia Digiroadin tietosisällön ja rajapintojen hyödyntämisestä.

Projektille on hankittu palvelin ja tarvittavaa kehitysympäristöä ollaan pystyttämässä. Projekti valmistuu FITS -ohjelman päättyessä.

---

Myös Digiroad –laki on valmistunut ja otettu käyttöön 1.1.2004 alkaen. Lisäksi on säädetty maksuasetus siitä, millaisia korvauksia Tiehallinto voi periä tietojen käytöstä kaupalliseen tarkoitukseen tai johonkin muuhun tarkoitukseen. Digiroadin neuvottelukunnan asettamistyö on käynnissä. Neuvottelukunta mm. antaa suosituksia järjestelmän jatkokehittämisestä sekä toimii järjestelmän asiantuntijaorganisaationa.

#### *Digiroad -mobiilipalvelupilotti*

Jussi Kiuru esitteli hanketta. Tavoitteena on toteuttaa Digiroad -yhteensopiva liikennetelemaattinen palvelupilotti, joka hyödyntää uusien mobiililaitteiden java-sovellusalustaa (mid2p) sekä kuva- ja GPRS -ominaisuuksia. Pilotin tietolajeja ovat liikenteen häiriöt ja keli. Pilotti toimii rajatulla alueella.

Tietoenatorin vetämässä Häiriönhallinnan Digiroad pilotissa on xml –pohjainen rajapinta. Aikataulullisista syistä tässä hankkeessa ei ehditä hyödyntää ko. rajapintaa vaan rajapintana käytetään Esri shape –muotoista rajapintaa.

Palvelu toimii aluksi vain tietyllä puhelinmallilla. Jotta palvelua voitaisiin käyttää myös muissa puhelimissa, tulee se räätälöidä erikseen. Todettiin, että palvelua pyritään demonstroimaan FITS –loppuseminaarissa.

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 2.

#### *HelpDesk*

Jukka Lähesmaa esitteli HelpDesk -toimintaa. Työpajoja vuonna 2003:

- ⇒ ISA -älykäs nopeuden säätely
- ⇒ Digiroad – uusi osa arkkitehtuuriin
- ⇒ Digitraffic
- ⇒ Kampin informaatiojärjestelmät

Lisäksi on ylläpidetty T9 www –sivuja. Tavaraliikenteen telematiikka-arkkitehtuuri on liitetty osaksi koko arkkitehtuuria. Sovittiin, että koko järjestelmästä käytetään edelleen nimitystä TelemArk.

Vuodelle 2004 on alustavasti ohjelmoitu 8 työpajaa, joista 3 on jo sovittu. Vuoden 2004 alussa käynnistetään myös tavaraliikenteen työpajat. Telematiikka-arkkitehtuurin kehittäminen ja ylläpito käynnistetään. T9 –toiminta jatkuu ja myös tavaraliikenteen näkökulma otetaan mukaan.

Todettiin, että tärkeää olisi telematiikka-arkkitehtuurista tiedottamisen ja sen tietoisuuden lisääminen myös sitä hyödyntävän ydinryhmän ulkopuolella. Keinoja tähän olisi mm. yhden karkean tason työpajan järjestäminen isommalle ryhmälle. Todettiin, että vuoden 2004 telematiikka-arkkitehtuurin kehittämis- ja ylläpitosuunnitelmaan tulisi lisätä myös tarkempi suunnitelma arkkitehtuurin jalkauttamisesta.

Sovittiin, että FITS 1 hankeryhmä jäsenille jaetaan kaikkien HelpDesk -työpajojen materiaali/yhteenveto (muistio liite nro 4).

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 3.

### *KALKATI*

Liikennetietokirjastoon on lisätty kuusi uutta rajapintakuvausta. Lisäksi PARAS -hankkeen kuvaus on työn alla. Noin 20 uuden hankkeen rajapintojen lisäämisestä liikennetietokirjastoon on keskusteltu.

Vuonna 2004 rajapintakuvauksia lisätään sekä aloitetaan KALKATI version 2.0 suunnittelu.

Todettiin, että Digiroad rajapintakuvaus tulisi tehdä kevään 2004 aikana ennen kuin Digiroad otetaan varsinaisesti käyttöön. Digiroadista olisi hyvä saada uuteen KALKATI –versioon myös esimerkkiaineisto.

Todettiin, että KALKATille voisi tehdä suppean väliarvioinnin ns. sisäisenä arviointina. FITS hankealueen 2 suosituksen mukaan laajemman hankearvioinnin voisi tehdä 1-2 vuoden sisällä.

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 3.

### *Etätunnistimet liikennetelematiikassa –esiselvitys*

Esiselvitys on valmistunut Esiselvityksen perusteella on käynnistetty pilotti ”Passiivisen etätunnisteen toimivuus liikenteessä RF-TIE”.

### *Passiivisen etätunnisteen toimivuus liikenteessä RF-TIE*

Jukka Räsänen esitteli hanketta. Hankkeessa tutkitaan etätunnistimien hyödyntämismahdollisuuksia mm. liikenteen seurannassa. Hankkeen tavoitteena on tarkastella kahden eri ratkaisun toimivuutta:

- ⇒ etätunnistimet ovat ajoneuvoissa ja lukijat väylien vierellä, päällä tai sisällä
- ⇒ etätunnistimet ovat väylärakenteissa ja lukijat ajoneuvoissa

Haasteina ovat mm. ajoneuvojen nopeudet, vaihtelevat olosuhteet sekä antennien sijainti ja suuntaus.

Kyselyt tagien toimituksista ja laitteista on lähetetty toimittajille. Pilotissa käytetään vain Eurooppalaisten standardien mukaan valmistettuja laitteita.

Matkahuollossa ollaan selvittämässä RFID –tunnistimien hyödyntämismahdollisuuksia bussiliikenteessä. Sovittiin, että Jukka Räsänen ja Pekka Hongisto selvittävät, voitaisiinko hankkeissa tehdä yhteistyötä. Pekka Hongistoa pyydetään seuraavaan kokoukseen kertomaan Matkahuollon hankkeesta.

### *Standardoitu kolliosoitelappu*

Jani Granqvist esitteli hanketta. Kolliosoitelappu on kansainvälisiin standardeihin perustuva kalliin liitettävät osoitelappu, joka esittää kuljettamisen ja käsittelemisen kannalta keskeiset tiedot selkeinä tietokenttinä toimitusketjun

eri osapuolten tarpeisiin. Projektin tarkoituksena on edistää ko. osoitelapun käyttöönottoa. Osoitelapun markkinointiin sisältyy mm. seuraavia toimenpiteitä:

- esite, jota jaetaan alan toimijoiden ja etujärjestöjen yms. kautta
- opas, joka sisältää tietoa lapun sisällöstä ja käyttöönotosta
- FITS –raportti, jossa raportoidaan työn tulokset
- lehdet
- www –sivut.

Todettiin, että osoitelapun käyttöönottoa tulisi edistää myös T9 www-sivujen kautta.

Hanke valmistuu ja raportoidaan vuoden 2004 alkupuolella.

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 5.

#### *Merenkululaitoksen telematiikka-arkkitehtuuri*

Rolf Bäckström esitteli hanketta. Telematiikka-arkkitehtuurin esiselvitys on valmistunut. Esiselvityksen määriteltiin:

- MeriArkin rajaus ja taso
- MeriArkin päätehtävät
- Olennaiset toimijat
- Nykyiset tietojärjestelmät ja palvelut
- Ehdotus meriliikenteen telematiikka-arkkitehtuurin projektisuunnitelman raamiksi
- Esimerkkitoiminnon kuvaus (Kauppamerenkulun liikenteen ohjaus)

Telematiikka-arkkitehtuurin kuvaustyö jatkuu vuoden 2004 alkupuolella ja se valmistuu FITS –loppuseminaariin (7.5.2004).

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 6.

#### *Liikenteen seurannan hankintamenetelmät*

Risto Murto esitteli hanketta. Projektin tavoitteena on:

- analysoida ja kehittää yleisen tieverkon liikenteen seurantaan tarvittavien hankintamallivaihtoehtojen toimintakokonaisuutta
- näkökulmina investoinnit, ylläpito, tiedon keruu sekä palveluiden syntymisen edistävyys

Kuvatuista hankintamallivaihtoehdoista valitaan tarkempaan tarkastelun 2-4 potentiaalista hankintavaihtoehtoa, joista esitetään niiden erikoispiirteet ja soveltuvuus Suomeen. Tavoitteena on myös löytää vaihtoehtoja nykyiselle valtakunnalliselle liikenteen seurannan investointisuunnitelmalle.

Hanke on aloitettu joulukuussa 2003 ja raportti valmistuu maaliskuussa 2004.

Hankkeen esittelymateriaali on muistion liitteenä nro 7.

#### *iTraffic*

---

Raportti on valmis ja kommentoitavana. Kokeilukohteiden konsepteja on testattu potentiaalisilla käyttäjillä. Kiinnostusta ovat herättäneet mm. huoltoasemien tieinfopisteet, joista käyttäjä voisi siirtää tiedot omaan päätelaitteeseen, liikenteen seurantakokeilut ja infolaiturit esim. satamissa. IPv6 on jo niin kehittynyt, että sitä jo hyödyntää kokeiluissa. Uusia järjestelmiä ei kannata toteuttaa vanhalla tekniikalla.

Raportti on kommentoitavana Seppo Öörnellä ja Antti Rainiolla.

#### 4. Muut asiat

LT –konsulttien vetämä konsulttiorganisaatio on tehnyt ehdotuksen ”Liikenteen telemaattisten palveluiden riskien ja onnistumismahdollisuuksien selvitysmenetelmä”. Tavoitteena on luoda menetelmä, jolla arvioidaan telemaattisten palveluiden riskejä ja onnistumismahdollisuuksia, luoda näkemys nykytilanteesta sekä ehdotus jatkotoimenpiteistä. Hanke valmistuu aikataulun mukaan huhtikuun 2004 loppuun mennessä. Sovittiin, että hanke käynnistetään.

Tiehallinnossa ollaan laatimassa liikenteen hallinnan arkkitehtuuria. Sovittiin, että asiaa esitellään seuraavassa kokouksessa.

Hankesihteeri laatii listauksen hankealueella sisällä olevista hanke-ehdotuksista sekä lähettää sen ja niiden projektisuunnitelmat jäävimmälle hankeryhmälle. Tämän jälkeen sovitaan aika hankeiden käsittelyyn.

Seuraavaan kokoukseen hankesihteeri laatii yhteenvedon hankealueen tavoitteista, toiminnasta ja tuloksista.

#### 5. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen. Seuraava kokous järjestetään perjantaina 26.3.2004 klo 9.30 Liikenne- ja viestintäministeriössä.

JAKELU Osallistujat  
FITS 1 hankeryhmä  
FITS –koordinaattori

#### LIITTEET

1. EN 13149 -standardin sovellusohje, esitysmateriaali
  2. Digiroad mobiilipalvelupilotti, esitysmateriaali
  3. HelpDesk ja KALKATI, esitysmateriaali
  4. HelpDesk –työpajojen materiaali
  5. Standardoitu kollisioitelappu, esitysmateriaali
  6. Merenkululaitoksen telematiikka-arkkitehtuuri, esitysmateriaali
  7. Liikenteen seurannan hankintamenetelmät, esitysmateriaali
-